

Societat

Justícia tardana

La mediació abans de litigar redueix l'entrada de demandes però no l'embús

● *La llei d'Eficiència de la Justícia obliga les parts a negociar abans d'anar a judici*

● *Els tribunals van tancar el 2025 amb més casos per resoldre que el 2024*

● *L'accés a la justícia s'ha encarit amb l'afegit dels costos del conciliador als de l'advocat*

JUAN MANUEL GARCÍA
Barcelona

El 3 d'abril del 2025 va entrar en vigor una de les reformes judicials més ambicioses de les últimes dècades. La llei orgànica 1/2025, coneguda com la llei Bolaños, obliga qualsevol ciutadà que vulgui presentar una demanda civil o mercantil a demostrar que ha intentat arribar a un acord amb l'altra part abans d'anar a judici. L'objectiu declarat de l'Administració és la necessitat de desembussar els jutjats de tot el país, que fa anys que són al límit del col·lapse per l'acumulació de demandes sense resoldre.

El balanç del primer any de desplegament d'aquesta llei és decebedor. És la impressió majoritària dels més de deu operadors jurídics –advocats, procuradors i magistrats– amb què *La Vanguardia* ha contactat. També és la conclusió que es desprèn de les xifres: els jutjats van tancar el 2025 amb gairebé cinc milions de casos sense resoldre, més que l'any anterior.

Tanmateix, la norma ha aconseguit reduir lleugerament l'entrada de noves demandes, però no perquè els ciutadans estiguin resolent els seus conflictes abans d'arribar al jutjat a través de la mediació. El que passa és que l'entrada de demandes s'està endarrerint a causa del tràmit addicional que suposa acreditar que s'ha intentat arribar a un acord previ. El bloqueig d'assumptes pendents als jutjats és un problema estructural motivat per la falta d'inversió i recursos, coincideixen a dir les fonts consultades, i això no s'arregla posant "traves" a l'entrada de demandes. "S'ha començat la casa per la teulada", resumeix Javier Segura, degà del Col·legi de Procuradors de Barcelona.

Els mitjans adequats de solució de controvèrsies (MASC) són la part més visible d'una reforma més àmplia que tots els operadors jurídics consultats qualifiquen de "canvi de paradigma". L'altra gran pota de la llei d'Eficiència és la reorganització dels jutjats.

La raó de fons de la posada en marxa d'aquesta reforma és el col·lapse de causes sense resol-

Imatge d'arxiu d'oficines dels jutjats de la secció mercantil a Barcelona

ANA JIMÉNEZ

Els mitjans adequats de solució de controvèrsies

■ Per entendre l'abast de la reforma, cal entendre que són els mitjans adequats de solució de controvèrsies (MASC). Sota aquesta denominació s'hi engloben mecanismes com la negociació entre advocats, la mediació, la conciliació, l'oferta vinculada i l'opinió d'un expert independent. Tots aquests mètodes proven de resoldre conflictes mitjançant el diàleg abans que arribin als jutjats. La novetat que hi introdueix la llei no és que aquests meca-

nismes existeixin –ja existien–, sinó que ara són obligatoris. L'advocat ha d'acreditar documentalment que ha intentat aquesta negociació prèvia. Si no ho acredita, el jutjat no admet la demanda. Un dels aspectes més criticats de la llei, i que explica en part per què el seu impacte en el col·lapse ha estat més baix del que s'esperava, és l'exclusió dels plets en massa del requisit dels MASC. La disposició addicional setena de la llei orgànica 1/2025 eximeix els proce-

diments amb consumidors –clàusules abusives, micropréstecs, targetes revolving– de l'obligació de negociació prèvia. Precisament aquests són els plets que han contribuït més al col·lapse els últims anys. "És una oportunitat perduda", assenyalava Montero. "El Tribunal de Justícia de la UE ja havia avalat la possibilitat d'establir mediació prèvia obligatòria en matèria de consum, i, tot i això, el legislador va optar per no aplicar-la justament on calia més".

dre que afecta els jutjats d'arreu del país des de fa un parell de dècades pel cap baix. El gran punt d'inflexió va ser la crisi financera del 2008, que va desencadenar una allau de demandes per desnonaments, impagaments hipotecaris i clàusules abusives. Els jutjats van arribar a registrar gairebé nou milions d'assumptes cada any entre el 2010 i el 2012. Quan semblava que la situació s'estabilitzava, una nova onada de plets va tornar a disparar els litigis. El 2024, l'any previ a la reforma, els jutjats espanyols van registrar 7,8 milions de nous casos, el màxim del cicle recent, amb un increment de l'11,4% respecte a l'any abans.

La llei va tenir un efecte

Canal **Longevity**

www.lavanguardia.com/vivo

Antonio Valenzuela, fisioterapeuta

"Fer sudokus ajuda, però conversar, emocionar-se o explicar records protegeix més el cervell"

Canal **Comer**

www.lavanguardia.com/comer

Receptes

Cinc propostes per aprofitar les propietats de l'all i deixar enrere els prejudicis sobre l'olor que fa

Canal **Vecinos**

www.lavanguardia.com/vida

Convivència

En quins casos el veí et pot obligar a talar l'arbre si li fa ombra, encara que sigui a casa teva

col·lateral abans fins i tot d'entrar en vigor: des del gener fins al 3 d'abril del 2025, advocats i procuradors de tot Espanya es van afanyar a presentar demandes per esquivar el nou requisit. El fenomen es va repetir a tot el país, de manera que el primer trimestre del 2025 va tancar amb un increment del 15,6% en el nombre d'assumpes entrats, amb la jurisdicció civil disparada un 31%.

A partir del segon trimestre, amb els MASC ja en vigor, l'entrada de demandes va començar a caure. El segon trimestre va baixar un 5,3%; el tercer, un 12,5%. A la jurisdicció civil el descens va arribar al 30,9% el tercer trimestre. Tot i així, la dada anual per al 2025 dona una reducció del 3,2% en el total i del 7,7% en civil. El Ministeri de Justícia xifra en un 20,4% la caiguda de litigiositat als ordres civil i mercantil des de l'entrada en vigor dels MASC, i ho celebra com un èxit de la reforma. Tot i això, els operadors jurídics ofereixen una lectura diferent: tot just un 10% dels casos que passen pels MASC acaben en acord real. L'altre 90% continua anant a judici, però amb mesos de retard. "S'han ajornat les demandes més que evitat", afirma el degà dels procuradors de Barcelona, Javier Segura.

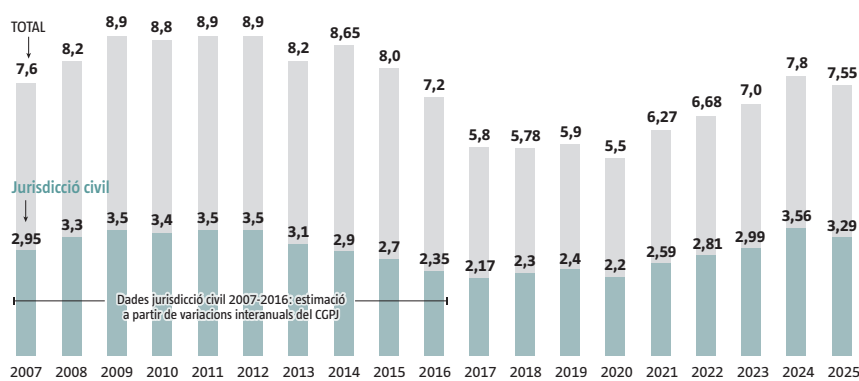
El que més irrita alguns advocats consultats no és tant la nova obligació processal en si, sinó el relat que l'acompanya: "Quan la van anunciar semblaven suggerir que els advocats posàvem la demanda sense fer res més. I no és així. La negociació prèvia ja existia. Ja la fèiem. L'advocat ja tenia -i continua tenint- tots els incentius del món per resoldre l'assumpte sense anar a plet, perquè el jutjat és una tortura", explica Murcia.

Les últimes dades oficials del CGPJ donen la clau per avaluar els efectes de la reforma aquest primer any d'aplicació. El 31 de desembre del 2025, els jutjats espanyols tenien pendents 4,67 milions d'assumpes, un 3,4% més que un any abans, segons l'informe anual del CGPJ publicat el passat 17 de març. El ministeri contraargumenta que els casos pendents de resolure a la jurisdicció civil van baixar un 4,5%, cosa que no passava des del 2016. Però aquesta dada parcial no reflecteix el conjunt: els conflictes en penal van créixer gairebé un 12% i en social un 9,4%, cosa que eleva el global a l'alça.

Els procuradors assenyalen un altre obstacle de la reforma judicial. Els diferents jutjats interpretaven de manera diferent si el requisit de procedibilitat s'havia completat o no. "Dependent del jutjat que et toqués, el criteri per admetre o inadmetre una demanda era diferent; era una loteria", afirma Segura. La incertesa va durar fins a finals d'octubre del 2025, quan l'Au-

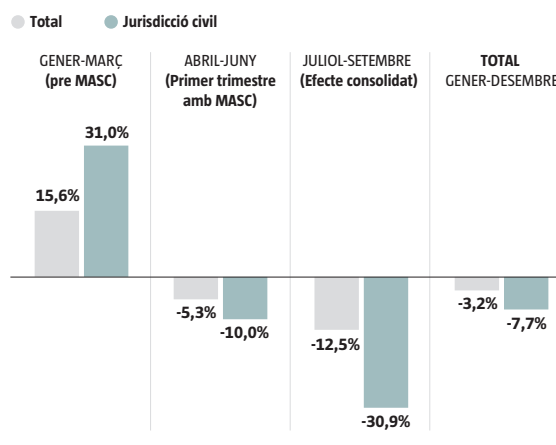
Entrada de demandes als jutjats espanyols

En milions

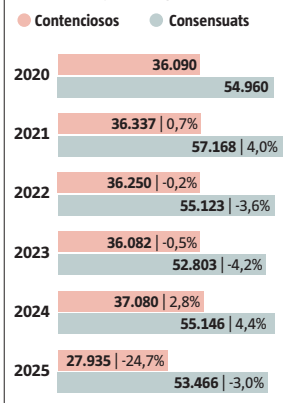
L'efecte dels Mitjans Adequats de Solució de Controvèrsies (MASC)

Variació interanual d'assumpes ingressats el 2025

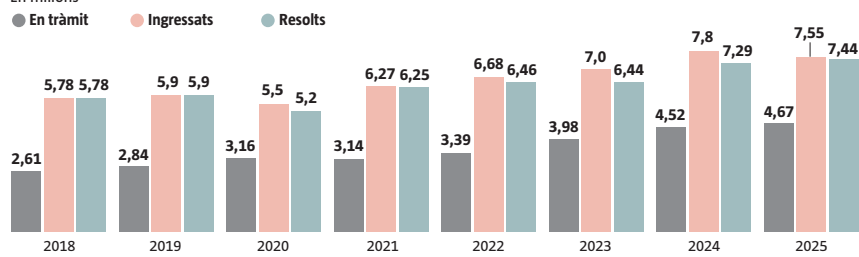
El cas dels divorcis: contenciosos es desplomen, consensuats no pugen

Nombre de divorcis i variació interanual en percentatge

L'embús als jutjats persisteix malgrat els MASC

En milions

FONT: CGPJ

LA VANGUARDIA

Embut als jutjats de família

■ En l'àmbit del dret de família, l'impacte dels MASC ha estat especialment significatiu. Segons dades del CGPJ analitzades per l'Associació Espanyola d'Advocats de Família (Aeafa), el 2025 les peticions de divorci contenciosos van caure un 24,7% a Espanya -de 37.080 a 27.935-, la caiguda més gran que s'ha registrat, superior a la de l'any de la covid. Però els divorcis consensuats tot just van baixar un 3%, cosa

que desmunta la tesi que la mediació obligatòria creï més acords: els conflictes hi són, simplement queden bloquejats abans d'arribar al jutjat. "El que hi ha és un retard en l'entrada de peticions als tribunals, molt més gran que durant la pandèmia", afirma Ramón Quintano, vocal de l'Aeafa. L'efecte és especialment preocupant quan hi ha menors: l'obligació de negociar abans de resoldre qüestions de custòdia o pensions alimentà-

ries no només allarga els processos, sinó que, a la pràctica, també afavoreix el progenitor incomplidor. En el conjunt de les peticions que s'han de dirimir als tribunals espanyols, el resultat és que la reducció de sol·licituds es concentra en conflictes ordinaris entre particulars (divorcis, deutes, ocupacions d'habitatge, etcètera), mentre que els grans plets en massa continuen arribant als jutjats sense cap filtre previ.

diència Provincial de Barcelona va publicar criteris unificadors que van servir de referència per a la resta de Catalunya i progressivament per a tot Espanya.

Més enllà de les dades, la reforma obre un debat de fons en termes constitucionals. L'obligació d'acreditar una negociació prèvia, argumenten els operadors jurídics, posa en qüestió el dret a la tutela judicial efectiva reconegut a l'article 24 de la Constitució. "Hi ha moltes veus que diuen que això és privar el ciutadà d'un dret fonamental reconegut a la nostra Carta Magna", adverteix Segura.

L'encariment del procés és una altra conseqüència que assenyalen diversos lletrats: "Als honoraris de l'advocat se sumen ara els del conciliador, un cost addicional que recau, una vegada més, sobre la classe mitjana", assenyalava Marta Legarreta, presidenta de la Secció de Dret Civil de l'ICAB. "La facilitat d'accés al jutjat en aquests

Els experts diuen que la llei és un "canvi de paradigma" que xoca amb la falta de tradició de negociació prèvia

moments la tenen o els molt rics o els molt pobres. Els que tenen el benefici de justícia gratuïta hi accedeixen directament i no en suporten els costos; però per a la classe mitjana, se suma una altra barrera per resoldre els seus conflictes", reflexiona Legarreta.

La llei Bolaños xoca contra l'obstacle que a Espanya no hi ha la tradició de negociar abans de litigar. En aquest sentit, Mario Palomar, del despatx Murcia Palomar, apunta a l'arrel del problema: "Els anglesos són més utilitaristes, calculen el cost-benefici abans de litigar i saben que, si rebutgen una oferta raonable i després obtenen al judici un resultat pitjor, les costes els penalitzaran molt seriosament; aquí tendim a veure el conflicte en termes de qui té raó, no de què surt més barat". Per a Palomar, els MASC intenten importar aquesta lògica sense l'instrument que la sosté al món anglosaxó: una reforma estructural del règim de despeses judicials. "Si en un MASC jo et faig una oferta i la sentència diu exactament el mateix, no només hauries de pagar les costes: hauries de pagar una multa per haver-me obligat a anar a judici sabent el que passaria. Això a Espanya no existeix. I és el gran meló que ningú no vol obrir", afirma. La prova, assenyalava, són els bancs: l'incentiu de les costes no és prou potent perquè deixin de recórrer sistemàticament, fins i tot quan saben que perdran.●